DISPUTATIO INAUGURALIS
D E
CONSENSU PARTIUM
Q U A M
DEO ADSPIRANTE MAXIMO,
Decreto Gratiosæ Facultatis Medicæ,
P R Æ S I D E
VIRO NOBILISSIMO, EXCELLENTISSIMO ATQUE EXPERIENTISSIMO
D. CASPARO GUILIELMO BEUSSER,
MEDICINÆ LIC. ET PROF. PUBL. ORD.
DOMINO FAUTORE MAXIME COLENDO,
In Perantiqua Heidelbergensi Academia
PRO LICENTIA
Summos in Medicina honores & Privilegia rite obtinendi
PUBLICO ET SOLENNI ERUDITORUM EXAMINI
P R O P O N I T
GUSTAVUS VICTOR JÆGERSCHMID,
GIENGA - SUEVUS,
Physicus Ordinar. Landgraviatus Sausenburgensis.
Ad diem Januar. M D CC X X V.
H. L. Q. C.

Heidelbergæ, Ex Typograph. Aulico-Academico, Per Andream Hörth.

VIRO

Nobilissimo atque Excellentissimo
PATRONORUM MAXIMO,

DOMINO

D. ERNESTO LUDOVICO MULLERO,

SERENISSIMI MARCHIONIS
BAADA-DURLACENSIS
AULÆ ET REDITUUM
Directori Splendididissimo,

Hanc Dissertationem Inauguralem, pro multis in me collatis beneficiis, grata mente, atque ea qua par est humillima & devotione & veneratione

D. D. D.

G. V. Jægerschmid

AD LECTOREM.

Annus eſt, & quod excurrit, ex quo Diſſertationem de Conſenſu, de qua autem modo pars hic apparet, elaboravi. Cum autem materia nimium excreſceret & labor typographicus multum temporis requiſiſſet, reditus autem mihi ſit accelerandus, quia præter omnem animi cogitationem mihi hic morandum fuit, ex Diſſertatione ſupra dicta præcipua extraxi, & breviſſimis in haſce Theſes redegi. Ipſam autem quod attinet Diſſertationem, de illa prolixe præfari minime neceſſum eſſe exiſtimo.

Σ. Θ.

§. I.

PArtium Consensus Practico incipienti multas parere potest difficultates, ideo illius cognitio quam maxime est necessaria, ne confusiones oriantur in methodo medendi.

§. II.

MAchina enim nostra humana adeò mirifica, ex tantis constituta est connexionibus, ut partes etiam dissitæ lege quadam consortii, conspirent & consensum patiantur.

§. III.

ESt itaque Consensus communicatio affectionum, imprimis morborum, quam varia membra & partes inter se habent, ita, ut unâ affectâ, aut commotâ, afficiatur etiam & altera, ex ejusdem nervi sive vasis sanguiferi ramo nata.

§. IV.

SEcundum Veterum sententiam, Consensus triplici modo contingit Et primo κατὰ κοινωνίαν sive communionem partium inferiorum, qua mediante vapores sursum tendentes ac elevati, capiti communicantur.

§. V.

CApiti enim idem accidere dixerunt, quod tecto domui fumosæ super imposito, ad quod omnes fumi & vapores, qui ab imo effumant, feruntur.

§. VI.

SEcundo καθ᾽ ὁμιλίαν, sive ratione vicinitatis, cum pars quædam aliam per sensibiles atque insensibiles meatus in consensum trahat, veluti in pleuritide pulmones.

§. VII.

TErtio denique κατὰ σύμφυσιν, ut â spinalis medullæ aliqua affectione partium cæterarum, quæ vel tunicas, à membranis cerebri, vel nervos sensus & motûs causa ab ipso Cerebro accipiunt.

§. VIII.

PRimam quod attinet sententiam, difficultatibus premi existimo, statuere vapores in infimis visceribus obortos, adeò sine impedimentis versus superiora sese elevare posse.

§. IX.

NOtum enim omnibus eis, qui primis saltem labiis Anatomicorum scholas salutârunt, vapores ejusmodi non adeò facile versus caput inque illud tendere ac transire posse, & vulgare illud, vapores é ventriculo (imo adeò ex utero) elevari ad caput die Dåmpffe steigen ihnen aus dem Magen in den Kopff/ minime de vaporibus intelligendum esse existimo; ventriculus enim à causa quadam affectus, consensum cum Cerebro suscitat.

§. X.

QUod autem Consensum καθ᾽ ὁμιλίαν factum attinet; iste plerumque vasorum communionem involvit, si modo verba Thesis 6. recte considerantur; cum enim partes vicinæ ab eâdem tunicâ sive mem-

membranâ inveſtiantur, & præterea ſæpius ramo ab eodem vaſe progerminante gaudeant, haud grave Conſenſus oritur.

§. XI.

DUm autem Veteres Conſenſum per vaſa ſanguifera admiſerunt attamen duplici modo erraſſe videntur. Primo Conſenſum modo fieri in partibus proxime parti affectæ adjacentibus, ut in pleuritide, ſi pulmones afficiantur. Secundo in falsâ ſuppoſitione, & circulatione vaporum. Docuerunt enim ejusmodi vapores, in aliquo viſcere obortos, per vaſa ſanguifera vehi, atque tali modo hoc vel illud viſcus in Conſenſum trahere.

§. XII.

REm ſi paulò accuratius perpendamus ſtatim hoc aſſertum difficultatibus involvi inveniemus. Primum ſcilicet aſſertum quod attinet notum eſt, partes etiam diſſitas ac proximas conſentire per vaſa ſanguifera e. g. in obſtructione menſium dolor premens & haud raro punctorius, in hepate imo adeò in liene ſentitur, quod autem à regurgitatione ſanguinis contingere ſolet non à vaporibus; & hanc materiam infrà accuratius perluſtrabimus.

§. XIII.

ET ſecundam ſententiâm de conſenſu per vaſa, ejusdem valoris eſſe deprehendemus. Vapores enim ſi unà cum ſanguine circularentur, omnes partes ut afficerent neceſſe eſſet, quia undique & in omnes partes ſanguis diſtribuitur, id quod autem, & veritati & experientiæ non reſpondet.

§. XIV.

QUia autem Conſenſus καθ ὁμιλίαν ortus, ut quidem jam mentionem fecimus, ſimul involvit vicinitatem, communicationem membranarum & tunicarum nec non meatus, qui nil aliud eſſe videntur niſi vaſa ſanguifera, facile confuſiones exinde oriuntur, quo

eas

eas evitemus, loco hujus nominis, ſumemus Conſenſum per vaſa ſanguifera natum; iſte enim qui fit per membranas & tunicas, ſub nomine σύμφυσις jam comprehenditur.

§. XV.

ITaque circa Conſenſum per vaſa ſanguifera nec non κατὰ σύμφυσιν natum hic maxime occupati erimus, quippe qui involvit negotium nervorum, aut circa membranas & tunicas nerveas verſatur.

§. XVI.

NUnc autem, nos ut explicemus, quomodo conſenſus per vaſa ſanguifera contingat, neceſſe eſt, quia ſententiam de Vaporibus non admiſimus. Veroſimilius itaque eſt rem ita ſe ſe habere. Exiſtente in vaſe aliquo obſtructione e. g. in propagine quadam venæ Portæ per hepar diſtributa, per cæteras, ſine dubio, majori velocitate ſanguis percurret.

§. XVII.

ID obſervare licet in Machinâ hydraulicâ ſex vel decem Syphonum, ubi tribus vel quatuor obſtructis cæteri aquam non celerius ſolum, ſed altius etiam ob pulſum majorem jactant.

§. XVIII.

HAud raro hoc accidit, ut ſi in aliquo viſcere contractiones ſpaſticæ, aut in aliquo vaſe obſtructiones contingant ex his regurgitationes translatoriæ oriantur ad alia viſcera; ut fieri amat in obſtructione V. Portæ, quippe quæ vena ob copioſum ſanguinis affluxum ex ſingulis inteſtinis admodum oneratur; ubi facta in meſenterio contractione ſpasmodica ſanguis ex vena hæmorrhoidali iſtisque meſenterii ramis in ramum ſplenicum intrat, qui non in meſenterio ſed liber jacet, atque liene dolorem tenſorium ſive preſſorium in-

ret-

terdum punctorium suscitat. Nam admodum rationi consonum est, sanguinem spissiorem magis redire ad hepar, & ubi vasa ampliora sunt, quam versus inferiora ubi angustiora deprehenduntur.

§. XIX.

EJusmodi sanguinis translationes accidere porro observantur in uteri malâ affectione, ubi sanguis iterum versus hepar propellitur & ex hoc denique versus lienem (tunc mulierculæ conqueruntur: **es seye ihnen als wären sie mit einem Strick um den Leib gebunden**) ex Liene interdum per vasa brevia, & tunc vomitus exoritur cruentus.

§. XX.

HIC magnum errorem, contra Anatomiam commisisse videor, siquidem satis notum est, sanguinem à partibus per venas revehi, non advehi, cum tamen per vasa brevia sanguinem in vomitu Cruento excerni, modo asseruerim.

§. XXI.

AST multorum Expertissimorum Virorum Observationes aliter nos credere jubent, præsertim autem ista historia quam Exc. Dn9. Dr. Wedelius in Physilogia reformata de quadam puerpera allegat, quæ Vomitu cruento satis excessit, in cujus sectione vas quoddam breve disruptum deprehendebat. Stahlius in Collegio quodam privato (quod autem jam typis commissum est) de hac materia mentem suam ita aperit: **Nun kan zwar ordentlicher Weise kein Geblüt zum Magen gebracht werden** (sc. per vasa brevia) **sonderen es wird vom Magen weggeführet / aber wir befinden doch in ausserordentlichen Fällen ein anders.**

§. XXII.

EX ejusmodi ſanguinis translationibus erroneis verſus Venam Portæ, ſæpe per motus Naturæ erroneos, ex modò dictâ venâ, per venam Cavam verſus cor propellitur ſanguis, inque dextram illius auriculam irruens palpitationem cordis parit, & hæmorrhoidibus & ſuppreſſioni menſium laborantibus communem.

§. XXIII.

OB hanc cauſam majori vi ſanguis expellitur per arteriam pulmonalem, ſicque oritur aſthma, & disrupto vaſe hæmoptyſis, tam ſuppreſſis hæmorrhoidibus, quam menſium obſtructioni, nunquam non superveniens.

§. XXIV.

MIctui Cruento ex ſanguinis hæmorrhoidalis translatione per errorem Naturæ facta facillimè anſa præbetur. Quam primum enim hæmorrhoides ſupprimuntur ſanguis ex Iſchiadicis venis ad emulgentes vix duorum pollicum ſpatio ab illis diſtantes redundat. vid. Juncker. Conſpect. Med. Tab. VII. p. 39. de Mictu Cruento.

§. XXV.

COnſenſum, quem cum mammis uterus habeat, Barthol. Anat. L. 1. c. 6. p. m. 38. ita deſcribit: ſuperior vena mammaria oritur à Venâ Cavâ clavibus ſubjacente; cujus ramus, quidam inſignior ad mammas pergit, & ſub recto muſculo ad regionem umbilici usque excurrit, ubi terminatur. Huic obviam it altera, Epigaſtrica, quæ in mulieribus ab utero, in viris à vena cava oritur (ſ. potius & accuratius dicendo à ramo iliaco) & ſurſum pergit ad ſuperiorem venam, quam antequam attingat, utplurimum oblitteratur. Nonnunquam tamen hæ duæ venæ conjunguntur manifeſtis anaſtomoſibus, id eſt, extremitatibus, ſe contingunt, hinc conſenſus mammarum cum utero

puta-

putatur, abdomini cum naribus. Nam in narium hæmorrhagia abdomini affigimus cucurbitulas. Et contrectatis mammis ad venerem incitantur fœminæ.

§ XXVI.

ET forſitan hæc ipſa ratio eſt, cur in obſtructione menſium mulieres interdum ſanguinis fluxum experiuntur per umbilicum, ut paucis Pforzhemi quædam in Orphanotropheo nobis videre licuit; item cur circa tempus menſtruorum non nullæ fœminæ lac in mammis habeant. Duo exempla hic allegare poſſemus, ſed reſpectus perſonarum id prohibet.

§. XXVII.

ET quamvis alia adhuc viſcera, nimirum Pancreas Omentum &c. per motum progreſſivum ſanguinis inter ſe exquiſite conſentiant, Albert. Phyſiolog. p. 84. & 85. §. 131. & 138. hæc tamen brevitatis cauſa ſufficiant, relictis itaque his, pauciſſimis etiam Conſenſum per nervos narum contemplaturi ſumus.

§. XXVIII.

ANtequam Conſenſus excitatur ſtatus morboſus alicujus viſceris cognoſcendus, ſive deinde dependeat, ab obſtructione ſ. inflammatione ſ. apertâ læſione ſive alio quodam p. n. quod irritationes ſuſcitat, ubi nervo ab tumorem extenſo, aut ob inflammationem calefacto aut obſtructionem compreſſo alteri parti ob ejusdem nervi communicationem ſ. membranæ nervoſæ continuationem dolorem infert, & conſenſum parit.

§. XXIX.

QUoniam autem nrrvi in Machinâ humanâ ſunt inſtrumenta per quos vitales motus transmittuntur in univerſum Corpus, opus habent Directore quali, litem hic non movebimus.

§. XXX.

§. XXX.

STahlius animam rationalem pro Directore agnoſcit, motusque per nervos ab ipſa in corpus edi iterumque per illos affici, ſi pars patiatur ſtatuit, idque variis argumentis probare occupatus eſt.

§. XXXI.

HUic ſententiæ non adeò adverſatus fuiſſe videtur Rudolph. Jac. Camerarius. Teſtatur enim in Diſſert. quâdam cujus Tit. Triga Phœnom. Muliebr. p. II. dum ille animam, inquit, cito citius obſervare ſi p. n. quid in corpore ſuboriatur, haud ſecus ac aranea Centrum telæ occupans, quæ attrahendo filum, motûs quaquà verſus edere poſſit, iterum ſentire ſi e. g. à muſcâ tela attingatur.

§. XXXII.

NErvos etiam pro ſenſu & motu eſſe dicatos, prout in has vel illas partes diſſeminentur, confirmat Barthol Anat. L. III. c. 1. p. m. 450.

§. XXXIII.

MOdo dictum exemplum pulchrè demonſtrat Conſenſum hac in parte: filo enim aliquo attracto ab araneâ duo aut tres ramuli fili ejusdem à latere exporrecti, ſimul moventur. Pari modo accidit, ut nervo aliquo moto moveatur & ramus ejusdem atque ita pars, quæ ramo ab eodem nervo gaudet in Conſenſum trahatur cum alterâ, inquam alter ramus eſt exporrectus.

§. XXXIV.

DIſtinctus autem eſt conſenſus pro ratione partis affectæ, ſive morbi, hoc apparet ex ventriculi affectione, ita in nimia potulentorum ſive eſculentorum ingeſtione dolorem Cerebri ſolummodo gravativum, in ventriculi autem inflammatione & paraphrenitide deli-

delirium obſervamus. Cerebrum autem vel ictu vel alio Caſu læſum vomitus parit.

§. XXXV.

POrro experientia confirmatum eſt, ſæpius adeſſe dolorem in membro, quamvis in iſto nulla ejus rei cauſa hæreat. Exemplum ſit Murarius Tyrolenſis, qui ante annum noſtræ Curæ ſe commiſit, hic per quinque dierum ſpatium de ſtupore femoris conquærebatur, donec nephritis calculoſa ſe ſe manifeſtavit, nam renes ſuperincumbunt muſculo qui Pſoas dicitur, ideo conſenſus iſte ortus eſt.

§. XXXVI.

E Contrario partem aliquam ſæpius non adeo ſentire, quæ tamen lapſu vel ictu affecta ante fuit, cum alia pars ad quam ulterius nervus tendit, quam maximè patiatur. Hujus rei fidem facit Galenus de quodam qui, Romam petiit, & ex Curru in dorſum decidit L. I. de loco Aff. c. 6. quo etiam Lectorem B. remittimus.

§. XXXVII.

QUod attinet partes, quas præ aliis inter ſe conſentire ſupra diximus, harum nonnullas recitare haud abs re erit. Hic loci autem intentio noſtra non eſt, omnes ſpecies Conſenſus, quæ in Corpore occurunt, annotare, ſufficiat principaliorum injicere mentionem.

§. XXXVIII.

PRimum itaque inter ejusmodi partes occurrit ingens iſte Cerebri conſenſus cum ventriculo, de quo ſupra jam mentionem injecimus. § 34. Non minus idem accidere patebit, cum Teſticulis, ſi, ut cum Bohnio loquar, Circ. Anat. Phyſiolog. p. 10. quantum unius diſpendium alterius efficaciam enervet, attendamus.

§. XXXIX.

IN Odontalgiâ commune quid eſt, ſi patientes de dolore oculorum & aurium ob quintum par nervorum Guſtatorium dictum, conquerantur. Dividitur enim hoc par mox ſub durâ matre in tres ramos quorum primus ad oculum ejusque partes abit, ſecundus dentibus proſpicit; ab hoc ramo reflectitur adhuc alius ramulus ad aurem, ex quo ſatis eluceſcit, cur hæ partes inter ſe conſentiant.

§. XL.

SEptimum par Auditorium, ad muſculos oſſis hyoidis per primam & ſecundam vertebram mittit propagines, unde aures profundius purgando ſæpe ſicca excitatur tuſſicula. Barthol.

§. XLI.

POſt diuturnam Colicam propter conſpirationem paris octavi ſive Vagi, concurrit raucedo, ramos enim hoc par deſcendendo per collum impendit Laryngi & Pharyngi, in thorace pulmonibus, & in abdomine ventriculo & Colo, ideo credibile eſt, vomitum & ſingultum in Colicâ ob allegatam rationem provenire, & quia etiam nervuli ab hoc pari ad renes excurrunt; hinc vomitum in nephritide derivamus.

§. XLII.

PRopter idem par nervorum cor maximè condolet ventriculo, nam à ſiniſtro ventriculi orificio, pro ſubſtratâ Causâ affecto, animi deliquia aliaque ſymptomata oriuntur.

§. XLIII.

DElirium quod ſupervenit, paraphrenitidi, accidit propter par octavum. Tenſiones autem & preſſiones, quæ tempore partûs experiuntur mulieres, & circa tempus menſium per nervos oſſis ſacri cau-

causantur, aut secundum Bartholini sententiam, quia uterus vinculis spinæ dorsi est alligatus.

§. XLIV.

NErvi intercostales qui Laryngi ramulum impertiunt, deorsum descendendo pariter uterum prospiciunt, quare patiente utero interdum mulierculas de strangulatione conqueri audimus: qui morbus ordinarie suffocationis uterinæ nomine venit.

§. XL V.

DOminus GEBHARDUS Serenissimi Principis Baada - Durlacensis Consiliarius & Operator Felicissimus Patronus honorandus, observavit in quodam milite cujus musculus temporalis læsus fuit, oculum, simul passum fuisse dolores. Hoc veniebat ob tertii paris ramulum qui interdum ad musculum prædictum excurrit, quamvis hoc rarius contingere soleat, testante Bartholino.

§. XLVI.

PRacticus Celeberrimus atque Medicus excelsus, cui plura, ita etiam & hoc debeo, & qui amat si nomen ipsius celatur, dum Stuttgardiæ adhuc degebat, in uxore cujusdam fabri ferrarii observavit, sæpissime illam passione hystericâ laborâsse, dum nudam circumtulit cervicem, quam diu autem collum atque cervicem amictorio contra injurias frigoris defendebat, hoc etiam malo liberata fuit. Quem morbum uti & istos quos jam allegavimus, etiam per consensum medullæ spinalis cum utero, ortum suum duxisse, asserimus.

§. XLVII.

ET sic paucissimis Consensum tetigimus, atque occasionem præbuimus Medicis junioribus ad ulteriorem illius contemplationem, quæ certo utilitatem referet. Medicus enim hac ratione non solum præsentem morbi statum & sedem facilius cognoscit, sed etiam supervenientibus symptomatibus non confunditur.

COROLLARIA.

I.

QUantum in affectibus hæmorrhoidariis millefolium, ob multiplicem experientiam, tantum burſa paſtoris præſtat in affectibus hæmorrhagicis pectoris & uteri, præmiſſis tamen generalibus, prout in omnibus ſpecificis obſervari debet, ſi debitus effectus ſperandus eſt.

2. Balnea ex Emollientibus parata, nec non eſſentia Saſſafras in Rachiticis & Atrophicis, multum prodeſſe expertorum Medicorum experientiæ ſubſcribo, non tamen his ſolum fidendum eſſe moneo.

3. Eadem ſubjecta ob glandularum meſeraicarum obſtructionem difficillime purgantur.

4. Humorem Aqueum ob quandam oculi læſionem effuſum, ſucceſſu temporis, una cnm viſu reſtitutum fuiſſe, experientia docuit.

5. Dantur fœtus, qui in utero reſpirant.

6. Potus aquæ fontanæ ante Cubitum hauſtus in conſtipatione alvi ſæpius profuit.

7. Sumpta venena purgantibus non ſunt expellenda, certius, tutius atque utilius, mucilaginoſa atque oleoſa proſunt.

8. Eadem medicamenta experientia teſte ſunt proficua in ejusmodi ſubjectis qui vinis Lythargiriſatis uſa fuerunt.

9. Mercurius præcipitatus viridis juxta Hartmannum rite paratus in Gonorrhœa inveterata, à gr. 2. ad 3. adhibitus, egregiam præſtat utilitatem.

10. Semen Cataputiæ à Scriniario quodam 40. annorum ſcopo, purgandi ad viginti grana, aſſumtum tormina, ingentem ventriculi dolorem, vomitus ſedesque numeroſas cauſatum fuiſſe obſervavi.

11. Baccæ Opuli Ruelli, cujus foliis capræ veſcuntur à puella 2. annorum comeſæ tormina diſtenſionem ventriculi & inteſtinorum, ſedes per biduum numeroſas, procidentiam ani, vomitus decem vel undecim adeo & convulſiones poſt ſe traxiſſe, itidem expertus ſum.

FINIS.